

ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ THE JOURNAL OF INTERNATIONAL SOCIAL RESEARCH

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of International Social Research

Cilt: 14 Sayı: 77 Nisan 2021 & Volume: 14 Issue: 77 April 2021

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

TV DİZİLERİNDE ŞİDDET: "ÇUKUR" DİZİSİ ÖRNEĞİ VIOLENCE IN TV SERIES: THE CASE OF "ÇUKUR" SERIES

Olgun KÜÇÜK*

Öz

Medya içerikleri ve özellikle televizyon izlenceleri insanların günlük yaşamından bir kısmını harcamaktadır. Televizyon dizileri sürükleyici bir yapıya sahip olmaları bakımından çok takip edilmektedir. Evrensel bir dil olan Şiddet kitleyi ekrana çekme konusunda başarı sağlamaktadır. Şiddetin izlenmeyi artırıcı bir unsur olması dizi yapımcıları tarafından kullanılmasına yol açabilmektedir. Show TV'de yayınlanmakta olan "Çukur" dizisi Şiddet içerme bağlamında bu çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır. Dizinin ilk üç bölümü içerik çözümlemesi yöntemiyle incelenmiştir. Ayrıca dizinin YouTube video paylaşım sitesinde yayınlanan Şiddet sahnelerinin etkileşim unsurları da analize tabi tutulmuştur. Çözümleme sonucunda fiziksel Şiddet ve cana kıyma eylemlerinin dizi içinde sık biçimde aktarıldığı anlaşılmıştır. Dizideki Şiddet eylemleri erkekler tarafından yine erkeklere yöneltilmektedir. Sözlü Şiddetin bir örneği olarak küfürlü sözcüklere de dizide yoğun biçimde yer verilmektedir. Dizide ayrıca işkence sahnelerine de rastlanmıştır. Dizide ölüm veya ölümü çağrıştıran sözcüklerin ise çok yoğun biçimde geçtiği gözlenmiştir. İlk üç bölüm baz alındığında ortalama her on dakikada bir ölümü çağrıştıran bir sözcük kullanıldığı bulgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: TV Dizileri, Şiddet, "Çukur" Dizisi.

Abstract:

Media contents and especially television shows use up a part of people's daily life. Television series are widely followed in terms of having an immersive structure. Violence, which is a universal language, is successful in drawing the mass to the screen. The fact that violence is a factor that increases the watching and it may cause to be used by TV series producers. The TV series "Çukur" broadcast on Show TV constitutes the sample of this study in the context of violence. The first three episodes of the series were analyzed by content analysis method. In addition, the interaction elements of the violence scenes published on the YouTube video sharing site of the series were also analyzed. As a result of the analysis, it was understood that acts of physical violence and murder were frequently reported in the series. Violence acts in the series are directed by men to men again. As an example of verbal violence, swear words are also used extensively in the series. Torture scenes were also encountered in the series. It has been observed that the words that evoke death or death were used intensely in the series. Based on the first three chapters, it was found that a word evoking death is used every ten minutes on average.

Keywords: TV Series, Violence, "Çukur" Series.

Giriş

Televizyon insanın günlük yaşamında önemli bir yer tutar. Televizyon eğlendirme, bilgilendirme ve çevreden haberdar etme imkânı sağlar. O, insanın dış dünyaya açılan gözü ve kulağıdır. Aynı zamanda aile bireylerinin bir araya gelmesini de sağlamıştır. Televizyonun ortaya çıkışından itibaren izleyici ile televizyon arasında karşılıklı bir bağ oluşmuştur (Mutlu, 2008, 18-19).

Çoğu alt gelir grubunun dahi evinde televizyonun olması televizyona olan ihtiyacın bir kanıtıdır. Bu ihtiyaç kimi zaman günlük yaşama yön verebilmekte ve insanların yaşam biçimlerini şekillendirmektedir (Lefebvre, 2012, 15). Postman (2019, 91) ufak bir çocuğun dahi televizyon izlemekten alıkonulamayacağını belirtir. Yoksulluğun en berbatı yaşansa bile insanlar televizyon izlemeye devam edecektir. Yine Postman'a göre, eğitim sistemi ne kadar gelişirse gelişsin televizyonun bu belirleyiciliğine karşı koyamayacaktır. Bir konu kamuoyunu ilgilendiriyorsa o konu aynı zamanda televizyonu da ilgilendirecektir. Yani, kitlelerin herhangi bir konuyu kavrayış biçimi televizyonla doğrudan ilişkilidir.

Bir konunun hızlı bir şekilde kavranması televizyonun teknik özelliklerinden de kaynaklanmaktadır. O, radyo, gazete, tiyatro, sinema, reklam panoları, eğitim gibi pek çok unsuru içerisinde barındırmaktadır (Williams, 2003, 37). Özellikle kendinden önce var olan tiyatro ve sinema kültüründen de fazlaca yararlanmıştır. Televizyon bir dönem sadece drama sanatına yönelik gereksinimi gidermeye çalışmış, bunu yaparken de tiyatro oyunlarından yararlanmıştır. Tiyatrodan televizyona geçiş döneminde sahne oyunları televizyon kutusu içine hapsedilmiştir. Onun teknik yönleri kullanılarak dramatik etki de arttırılmaya çalışılmıştır. İşin içine kameranın da dâhil olmasıyla sahnedeki olaylar değişik açılardan aktarılmaya başlanmıştır (Gökçe, 2012, 213-213). Böylece anlatı ve inandırıcılık daha da gelişmiştir. Televizyonun ve sinemanın sahte olanı gerçeğe yakın olarak sunması, kitle üzerinde etkisinin iyice artmasına neden olmuştur. Bu yüzden TV'de yayınlanan dizilerde ve filmlerde anlatının gerçeğe yakın olması için çaba gösterilir. Özellikle son yıllarda pek çok TV kanalı yayınladıkları dizilerinin konularının gerçek hayattan alındığını vurgulamaktadır. Yine, dizide iki sevgiliyi canlandıran kişilerin normal hayatta da sevgili olduğu ile ilgili haberlere de fazlasıyla rastlanmaktadır.

Gerçekliği sadece konu üzerinden sınırlandırmak doğru değildir. TV'de yayınlanan dizilerde veya sinemada gerçekliği arttırmak için ona göre dekor, kıyafet ve sahne eşyaları kullanılmaktadır. Bresson (2000, 38) "Tiyatroda oyuncular, kıyafetler, dekor ve sahne eşyaları her şeyden önce tiyatroyu akla getirmektedir. Filmdeki kişilerin ve nesnelerin sinematografiyi her şeyden önce akla getirmemesine dikkat etmeliyiz" demiştir.

TV'de yayınlanan diziler veya filmlerde gerçekliğin verilmesinin yanı sıra merak duygusu üzerinde de fazlasıyla durulur. Merak oluşturan bir problemin çözümünü için ise birbiri ardına gelen haftalar kullanılmaktadır. Diziye izleyicinin katılımı sağlamak için "kanca atma" yöntemi kullanılır. Kanca atma yönteminde ana karakterlerin çekici, ilginç ve sempatik olması gerekir (Mutlu, 2008, 156). Bir yolla kitleler etkilenmelidir. Sanatın insanlar üzerinde bir etkisi vardır. Bu etki yeri gelir müzik ile olur, yeri gelir bir TV dizisiyle. Kişi bunlar üzerinden hayatı anlamlandırabilir. Kadın ve erkekler, yansıtılan rolleri içselleştirebilir (Küçük ve Koçak, 2020, 978). Yani, televizyon iletişim ve eğlence hayatına kadar her alanı etkilemektedir.

Televizyonun insanların kültürel ve aile yaşamı üzerine doğrudan etkisi de bulunmaktadır. Özellikle göze ve kulağa aynı anda hitap etmesi onu cazip bir kitle iletişim aracı durumuna getirmiştir. Televizyon ayrıca bireylerin birbirlerine ve dünyaya bakış açılarına da etkilemiştir (Gökçe, 2012, 25-26). Bu etki kimilerine göre olumlu kimilerine göre ise olumsuzdur. Chomsky, egemen güçlerin televizyon kullanılarak işleyen beyinleri işlemez hale getirildiğini belirtir. Ona göre televizyonun cahil bireyler oluşturulmasında önemli bir görevi vardır. Televizyonun itaatkâr bireyler yetiştirdiğini vurgular. Televizyon sayesinde egemen güçlerin aldığı çoğu karar kolay bir şekilde toplum tarafından içselleştirilmektedir (Chomsky, 2006, 202). Chomsky bu söylemleriyle medya karşısında bireylerin pasifliğine de vurgu yapar. Ona göre eleştirel düşünceden yoksun birey üretilen olumlu veya olumsuz içeriklerle yönlendirebilmektedir.

1. TV Dizilerinde Şiddet

Şiddetin günlük yaşamda fazlasıyla yer işgal etmesi onun medyada da kullanılmasına neden olmuştur. Çoğu destan şiddet üzerinden inşa edilmiştir. Yine günlük gazetelerde ve akşam haberlerinde şiddet içeren pek çok unsura rastlanılır. Şiddetin yaşamın bir parçası haline gelmesi onun film ve TV

içeriklerinde kullanılan bir unsur olmasını tetiklemiştir. Medyayı toplumsal yapının dışında değerlendirmek doğru olmayacaktır. Yine teknolojik gelişmeler, şiddete olan ilgiyi arttırmıştır. Sinema ve TV kanallarında şiddetin güzel efektler ve görsellerle sunulması onu daha cazibeli hale getirmiştir. Özellikle ABD medyası şiddet imgelerini dünyanın her ülkesine satar duruma gelmiştir. Şiddeti medyadan silmek çok mümkün görünmemektedir. Medyanın ticari yapısı içerisinde şiddet her zaman ilgi görecektir. İnsanın arzu ve korkuları artıkaça şiddete olan ilgi de artmaya devam edecektir (Trend, 2007, 10-19).

Şiddet ile medyanın ticari yapısı arasında doğrudan bir ilişki vardır. TV kanalları yapmış oldukları programlar ile en fazla izleyiciye ulaşmayı amaçlar. Bunun için de “şiddete” fazlasıyla başvurur. Çünkü şiddetin dili evrenselidir. Evrensel olması onun daha fazla kişiye ulaşmasını sağlamaktadır. Anlatısının kolay olması yine şiddete olan ilgiyi arttırmaktadır. Şiddete kıyasla izlenirliği etkileyen başka bir unsur olan “mizah” ise kültürden kültüre farklılık gösterebilir. Örneğin, bir İngiliz’e komik gelen dizi, bir Japon’a komik gelmeyebilir. Fakat bir işkence sahnesine her milletten insanın aynı tepkileri verme ihtimali oldukça yüksektir.

Şiddet içeren TV dizileri evrensel duygulara hitap etmesiyle çok daha geniş kitlelere ulaşabilmektedir. Ayrıca TV kanalları yayınladıkları diziler sayesinde belli bir izleyiciyi kitlesini kendisine bağlamakta ve haftalık saat dilimlerini de çok rahat bir şekilde doldurabilmektedir. Bu dizilerde genellikle bir başkarakter vardır ve bu başkarakter üzerinden basit bir anlatım gerçekleştirilir. Belli formüller, benzer hikâyeler ile anlatılmaktadır. Bu anlatımlar daha çok “toplu dramatik girişimler” şeklindedir (Williams, 2003, 50).

Televizyonda sıradanlık dahi sıra dışı duruma gelir. Dramatizasyon kullanılarak ilginçlik ön plana çıkarılır. Dramatizasyon içinde yaşanan çatışmalar veya çözüme giden yolda yaşanan çıkmazlar izleyicide heyecan oluşturmaktadır. Dramatize etme sadece dizilerde görülmez, bir TV haberi dahi drama dili üzerinden inşa edilir. İzlenirliği artırmak için hemen hemen tüm TV kanalları buna başvurur. Çok izlenecek içerikler içinde kan, vahşet, cinayet, dayak, gasp ve benzeri unsurlar fazlasıyla kullanılır (Mutlu, 1999, 145-148). Şiddetin, cinayetin, kavganın eşik durumu ne kadar yüksek olursa o kadar ilgi uyandıracaktır. Bunun birçok nedeni olabilir. Adorno ’ya göre (2011, 71) bazı izleyiciler filmlerde şiddete uğrayan bir karakteri izlemekten zevk alır. Dayak atan veya dayak yiyen karakteri izleyerek kendi günlük yaşamı arasında bağlantı kurar. Böylece sanallıkta gerçeklik arar duruma gelir.

Hitchcock, bir öykünün izleyiciye aşırı derecede saçma ve mantıksız gelebileceğini fakat televizyonun yardımıyla “alacakaranlık” öykülere bile izleyicilerin alıştırlabileceğini belirtir (Truffaut, 1987, 306). Televizyon yardımıyla adeta izleyicinin gözünü ve kulağı inşa edilmektedir. Böylece onun gözünde en anlamsız şeyler bile anlamlı hale gelebilmektedir.

Toplumun homojen yapısı edebiyat ve sanatın tüm alanları ve hikâye anlatımı benzeşme yaşamaktadır. Özgün eserlerin sayısı gün geçtikçe azalmakla birlikte birbirinin kopyası içerikler piyasada hâkimiyet sağlamaktadır. Benzeşen içeriklerden etkilenen bireylerin hayal dünyaları da benzeşmeye başlamaktadır. Diğer yandan sanatta ticari amaçların önceleniyor olması da özgün içerik üretiminin önünü kesmektedir (Koçak ve Küçük, 2021, 54). Televizyon içerikleri bu ticari düşünceleri içinde tutan hikâyelerin tekrarlanması esasına göre teşkil edilmektedir.

Adorno bu durumu kültür endüstrisi üzerinden açıklar. Ona göre medya insanlar üzerinde ortak estetikler oluşturmaktadır. Olumsuzluklar ve başarısızlıklar ile karşı karşıya kalmamak için sanat üretimleri daha çok benzerlikler üzerinden inşa edilmektedir. Bununla birlikte “taklit olanı mutlak olanın yerine konmuş” ve bunun sonucu ortaya ortak zevkler çıkmıştır. Bu ortak zevklerin dışında kalanlar ise belli bir süre sonra kendiliğinden bu sisteme dâhil olmuştur (Adorno, 2011, 61). Bu nedenle “şiddet” ve “cinsellik” içeren pek çok dizi, TV kanallarını işgal etmiş durumdadır. Bu dizilerin hemen hemen hepsinde benzer konular işlenmektedir. Benzeşme sadece izleme alışkanlıkları üzerinde gerçekleşmemektedir; hayatın her alanında görülebilir. Marcuse, (t.y, 231) konuşulan dilin dahi özneye ait olmadığını söyler. Ona göre bu dil öznenin daha çok tahakkümcülerin, reklamcılarının dilidir. Kitleli yapı içerisinde birey kaybolmaktadır.

Erich Fromm’da benzeşme konusunda Adorno ile benzer ifadeler kullanmıştır. Fromm, bütün arabaların özünde aynı işi yapsalar da maddi (değer) anlamda birbirlerinden farklılık gösterdiklerini belirtir. Fakat yine de hepsinin amacının aynı olduğunu, uzak mesafeleri kısaltmaya yaradıklarını söyler. Televizyonda da bu durum aynıdır. Aynı türde programlar bütün televizyonları işgal etmiştir. İster seçkin tabaka olsun, ister işçi sınıfı hemen hemen hepsi makinelerin kölesi durumuna gelmiştir. Benzeşme hayatın her alanına sirayet etmiştir. Özellikle başta televizyon olmak üzere kitle iletişim araçlarının kâr amacı üzerinden hareket etmesi insanın ruhuna da zarar vermiştir (Fromm, 1995, 45). İnsanlar medya karşısında savunmasız bir konuma gelmiştir.

Böylelikle kitleye yönelik sanat oluşturma çabası sanatın ruhuna da zarar vermiştir. Sanatta sadece ticari kaygıların ön plana çıkması, kitlenin sanat ile olan ilişkisini değiştirmiştir. Belli bir eleştirel tutuma sahip izleyiciler yerine toplumun her kesimine hitap eden sanat anlayışı, sanatın anlamını ve özgünlüğünü ortadan kaldırmıştır.

Chomsky ve Herman'a göre (2012, 23) halk medyayı aktif bir şekilde kullanır fakat onun üzerinde bir egemenlik kuramaz. İzleyiciler, medya patronları ve eşik bekçilerinin vermiş olduğu kararlar arasından seçimler yaparlar. Kitleler sadece kendilerine sunulanlar arasından bir tercihte bulunur. Bu sunulanlar içerisinde genellikle şiddet ve cinsellik vardır. Reklam verenler de ciddi programlardan ziyade bu tür programlara kaynak ayırmayı yeğler.

Televizyonda şiddete ve cinselliğe fazlaca yer verilmesinin başka nedenleri de vardır. Bu nedenlerden biri de toplumsal yaşamda şiddeti doğallaştırma çabasıdır. Medya, "şiddeti" günlük hayatın sıradan olayları arasında göstererek onu olağan bir durum olarak sunmaktadır. Böylece toplumsal yaşamda şiddet uygulayan kişilerin uygulamaları destek bulacak ve hiyerarşik yaşam biçimi topluma daha kolay empoze edilecektir (Oskay, 2001, 49).

Günümüzde televizyon ve internet sayesinde şiddetin her türlüsüne alışılmıştır. Bir dönem toplumda infial yaratacak görüntüler artık bu etkiyi oluşturmamaktadır. Bütün aile bireylerinin ekran karşısında olduğu akşam haberlerinde dahi şiddetin her türüsü görülmektedir. (Koçak ve ark, 2020, 765) Bu durum içeriğin kullanıcılar tarafından belirlendiği sosyal medyada çok daha vahimdir. Şiddetin kitle iletişim araçları üzerinden sunulması durumu iyice problemli hale getirmektedir. Zira, kitle içerisinde birey sunulan şiddet unsurundan çok daha fazla etkilenir. Kitlesele durumlarda birey aklını kullanmada birtakım problemler yaşar. Baudrillard (1991, 24) "kitle bir hayvan sürüsü kadar suskundur" demektedir. Ona göre kitlede bilinç yoktur. Baudrillard'ın bu düşüncesi medyanın oluşturduğu şiddetle birleştiği zaman çok daha tehlikeli hale gelmektedir.

Literatürde yukarıdaki düşüncelerin tam tersini söyleyen araştırmalar da bulunmaktadır. Örneğin, ABD'de 1990'larda çocukların silah kullanımında ve kentsel bölgelerde şiddet olaylarında artış yaşanmıştır. Bu artışın nedenleri ilk olarak Hollywood filmlerine, video oyunlarına ve kablolu televizyon yayınlarının yaygınlaşmasına bağlanmıştır. Fakat daha sonra yapılan araştırmalarda bu olayların ABD'de bazı bölgelerde yaşanan toplumsal ve ekonomik bozukluklara, kamu gücündeki zayıflamalara (çetelerin oluşmasının engellenememesi) ve serbest silah satışlarına dayandığı tespit edilmiştir. Yine bu durumun nedenleri arasında aile bağlarında yaşanan zayıflamalar da gösterilmiştir (Maigret, 2014, 75).

Kimi zaman da kamusal yayıncılık bağlamında bu tür olumsuzlukları gidermek için medya kullanılabilir. TV kanallarında aile bağlarını güçlendirecek programlar da yapılmaktadır fakat bu tür programlar olumsuz içeriklere sahip programlara göre oldukça sınırlıdır.

Televizyon kanalları ister olumlu yayın yapsın ister olumsuz, Althusser'in de söylediği gibi ideolojik bir aygıttır. Bu aygıt sayesinde fiziki şiddet kullanılmadan toplumlar kontrol altına alınır (Althusser, 2008, 179). Pierre Bordieu ise bu durumu "simgesel şiddet" kavramı üzerinden açıklar. Bordieu'a göre düşünce sisteminin oluşmasında eğitimle birlikte medyanın önemli bir rolü vardır (akt. Bourse ve Yücel, 2017, 96). Özellikle TV kanalları sundukları ve sunmadıklarıyla toplum üzerinde etkiye sahiptir.

2. "Çukur" Dizisi

"Çukur" dizisinin hikâyesi İstanbul'un tehlikeli mahallelerinden biri olan Çukur'da geçmektedir. Bu mahallenin kontrolü Koçovalı ailesinde bulunmaktadır. Bu aile mahallede illegal işlere izin vermemekte ve özellikle bağımlılık yapan maddelerin mahalleye girişini engellemektedir. Mahallenin bu huzurlu yapısı sonradan ortaya çıkan bir grup tarafından tehdit edilmeye başlanmıştır. Dizinin ilk bölümü 23 Ekim 2017 tarihinde Show TV de yayınlanmıştır. Şu an 4. Sezonunu yaşayan dizi Ay Yapım tarafından hazırlanmaktadır (cnnturk.com, Erişim: 14.03.2021).

Çukur Dizisinin önemli oyuncularını ise şunlardır (1001dizi.net, Erişim: 14.03.2021) :

Yamaç Koçovalı: Aras Bulut İynemli

Sultan Koçovalı: Perihan Savaş

Vartolu Salih: Erkan Kolçak Köstendil

Aliço: Rıza Kocaoğlu

Selim Koçovalı: Öner Erkan

Cumali: Necip Memili

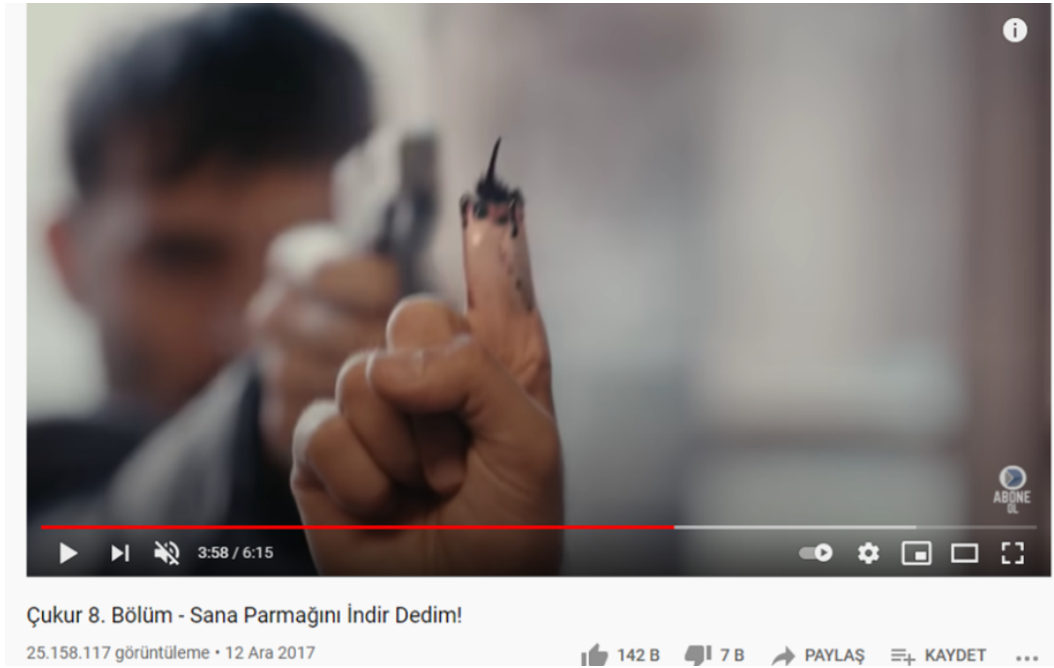

Çukur dizisinin ilk bölümü Türkiye’de toplamda en çok izlenen 5. Televizyon içeriği olmuştur. 2. ve 3. Bölümünde ise en çok izlenen 3. Televizyon programı seviyesine yükselmiştir (Medyafaresi.com, erişim: 14.03.2021).

Çukur dizisine zaman içinde daha da yoğun ilgi gösterilmiş ve televizyonda yayınlanan bölümlerdeki bazı sahneler sosyal paylaşım sitelerinde yeniden gösterilmiştir. Sosyal medya ve YouTube gibi mecralarda dizinin sahnelerine yoğun ilgi gösterilmiş, özellikle YouTube ’de 10 milyonlarca izleyici sayısına ulaşılmıştır. İzleyici etkileşiminin durumunu ortaya koymak bakımından bu çalışmada iki örnek sahneye yer verilmiştir.

2.1. “Çukur Dizisi” “Sana Parmağını İndir Dedim!” Sahnesi

Resim 1: “Çukur” Dizisi 8. Bölüm – Sana parmağını İndir Dedim!

12 Aralık 2017 tarihinde “Çukur 8. Bölüm - Sana Parmağını İndir Dedim!” ismiyle YouTube ’ye yüklenmiş olan bu sahne 25 milyondan fazla izlenme sayısına ulaşmıştır. Sahneyi 142 bin kişi beğenirken, sadece 7 bin kişi beğenmemiştir. Bu sahne için izleyiciler tarafından 5 binden fazla yorum yazılmıştır (YouTube, Erişim: 08.03.2020). Sahnede silahla ateş edilmesi sonucu “Kumburgazlı Serdar” isimli erkek karakterin parmağı kopmaktadır.

Bu sahneyi YouTube’ de izleyenler tarafından eklenmiş yorumlardan bazıları ise şöyledir:

- Bu sahneyi defalarca izledim harikasınız.
- Bende vallahi defalarca izledim.
- Beğendim, 1000 oldu.
- Bu sahneye doyamayıp hala izleyenleri görelim +1.
- Yıl olmuş 2019 hakla bu sahneyi izleyen +1
- Yine aklıma geldi bu efsane sahne tekrar açıp izledim.
- Bin defa seyrettim, Çukur ’un en efsane sahnesi.
- 2020 bitecek hala izliyoruz.
- Bu sahneyi sonsuza kadar izleyebilirim.
- Üçüncü sezona gireceğiz, hala gelip bu sahneyi izliyorum ve bence en iyi sahne bu.
- Bu sahneyi hiç unutmadım arada uğrar tekrar izlerim.
- Oğlum lan iki yıl geçmiş ben hala bu sahnedeyim.
- Yüz kere izledim bu sahneyi bravo ya işte bu film dediğin böyle olur.
- 50 defa sıkılmadan izledim bu sahneyi

- Favori sahnem sürekli izledim bu sahneyi
- Diziyi hiç izlemedim ama bu sahneye bayılıyorum.
- Tahminimce 100 kere izledim, yine izliyorum.
- Günlük dozumu almaya geldim.
- 500 kere izlerim yaşasın çukur.

2.2. “Çukur 2. Sezon 27. Bölüm - Özür Dilerim” Sahnesi

Resim 2: Çukur 2.Sezon 27.Bölüm - Özür Dilerim

9 Nisan 2019 tarihinde YouTube sitesine yüklenen bu video 10 milyondan fazla izleyiciye ulaşmıştır. Sahnenin 92 bin kişi tarafından beğenildiği görülmektedir. Beğenmeyen izleyicilerin sayısı ise 3 binden azdır. İzleyiciler yine bu sahneye de 5 binden fazla yorum eklemişlerdir. İzleyici sayısına oranla bu sahnedeki yorum sayısı daha fazladır (YouTube, Erişim: 08.03.2020).

Bu sahneyi olumlayan izleyici yorumlarından bazıları şunlardır:

- Yav, doyamıyorum bu sahneye
- Kafaya mermi sahnesini tekrar ve tekrar açan alfa takımı kendini belli etsin!!
- Alfa olmak = Yamaç'ın mermi sıktığı sahneyi tekrar tekrar izlemek.
- Aklıma geldikçe gelip tekrar izliyorum. Efsane bir sahne ve rol benimseme. Yıllar geçse de izlerim. Ve eminim benim gibi binlerce kişi bu düşüncede.
- Şu sahneleri özledikçe buraya geliyorum tekrar.
- 50 kez izledim lan bu sahneyi, muhteşem olmuş.
- Bu sahneyi izledikten sonra diziyi başlıyorum.
- Bu sahneyi kaç kez izledim ya da daha ne kadar izleyeceğim bilmiyorum.
- Halen izliyorum ve o kadar güzel ki tüylerim diken diken oluyo la.
- 1000 kere sarıp sarıp izliyorum lan hala.
- Her gün iki defa izliyorum tekrar tekrar.
- 2020 hala doyamadım bu sahneye.
- Bugünkü dozumu da aldım size iyi seyirler.

3. Yöntem

Araştırmanın örneklemini olarak seçilen Show TV’de yayınlanan “Çukur” dizisi içerik çözümlemesi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında dizinin ilk üç bölümündeki verilerinden ve YouTube video paylaşım sitesinde yer alan çok izlenen şiddet sahnelerindeki verilerden yararlanılmıştır.

İçerik çözümlemesi, iletişim araştırmacıları tarafından kitle iletişim araçlarının içerik analizlerinin yapılması amacıyla geliştirilen bir araştırma yöntemidir. Araştırmacılar bu yöntemi kullanarak içerikleri gözleme yoluna gitmektedir. İçerik çözümlemesi basılı yayınların yanında film ve TV içerikleri için de kullanılabilir. İçerik çözümlemesinde betimleme, sahiplik yapısını ortaya koyma veya incelenen içerikteki temsil ile gerçek yaşamın karşılaştırılması yapılabilir (Gunter’den Aktaran, Vural, t.y, 55).

4. İçerik Çözümlemesi

4.1. Dizideki Erkek ve Kadın Mesleklerinin Temsili

Tablo 1: Çukur Dizisinde erkek ve kadın karakterlerin meslekleri

Erkek Meslekleri	Kadın Meslekleri
Mafya Babası	Ev Hanımı
Pazarcı	Gazeteci
Çöp Toplayıcı	Şarkıcı
Otoparkçı	Hayat Kadını
Berber	
Müzişyen	
Bekçi	
İş adamı	
Öğrenci	

Dizide erkek karakterlere nazaran kadın karakterlerin mesleklerinin daha pasif olduğu görülmektedir. Kadınların büyük bir kısmı (neredeyse tamamı) ev hanımı olarak gösterilmiştir. Dizideki kadınlar genellikle erkeklere hizmet etmek için vardır (yemek hazırlamak, evi temizlemek gibi). Dizide şiddetin her türlü görülebilmektedir (Yamaç, dizide babasına tokat atmakta Selim, abisi Kahraman’ın ölümüne neden olmaktadır).

4.2. “Çukur” Dizisi 1. Bölüm Çözümlemesi

Dizinin 1. Bölümünde ölüm olayına karışan kişilerin yaş durumları ele alınmıştır. Buna göre öldürülen iki kişinin orta yaşlı erkek olduğu, öldüren kişilerden birinin orta yaşlı, birinin ise yaşlı erkek olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 2: “Çukur” Dizisi 1. Bölüm Ölen ve Öldüren Karakterler

Öldürülen (Erkek)	Öldüren (Erkek)	
	Orta Yaşlı	Yaşlı
2	1	1

Bu bölümde 2 kez silahlı çatışma yaşanmıştır. İki işkence sahnesi bulunmaktadır. Erkek karakterler tarafından 16 kez, kadın karakterler tarafından ise 3 kez küfür edilmiştir. Uyuşturucu ve silah kelimeleri bu bölümde birer kere geçmektedir. 1. Bölümde ölümü çağrıştıran kelime ve cümleler ise şunlardır:

1-Kesmek.

2-Öldüreceğim ben bu herifi.

3-Abimi bitirdiler baba(Kahraman’ın ölümü üzerine).

4-Abi, kesin ölmüş değil mi?

5-Abi, gitti(Alıço, Kahraman’ın ölümü üzerine söyler).

6-Yarına çıkamayabilirmiş.

7-Eee napacağız Medet, Azrail’e duamı edeceğiz İdris’in canını alsın diye. Kendimiz çıkıp alamayacak mıyız?

8-Delik deşik olmuş Kahraman.

4. 3. “Çukur” Dizisi 2. Bölüm Çözümlemesi

Çukur dizisinin 2. Bölümünde 1 genç, 4 orta yaşlı ve 1 yaşlıdan oluşan toplam 6 erkek öldürülmüştür. Bu kişileri öldürenler ise orta yaşlı iki erkek karakterdir.

Tablo 3: “Çukur” Dizisi 2. Bölüm Ölen ve Öldüren Karakterler

Öldürülen (Erkek)			Öldüren (Erkek)
Genç	Orta Yaşlı	Yaşlı	Orta Yaşlı
1	4	1	2

Dizinin bu bölümünde 2 silahlı çatışma, 3 işkence sahnesi vardır. Erkek karakterler 27 kez, kadın karakterler 3 kez küfür etmiştir. 1 kez uyuşturucu sözcüğü ve yine 1 kez silah sözcüğü geçmiştir.

Dizinin bu bölümünde geçen ve ölümü çağrıştıran kelime ve cümleler ise şunlardır:

- 1-Abinin öldürüldüğünü.
- 2-Senin yüzünden birini öldürdüm.
- 3-Ne ölüme ne ölüne.
- 4-Ölme be baba beni yalnız bırakma.
- 5-Abimi öldürdün.
- 6-Bu işin bir ucunda ölüm.
- 7-Adamı havaya uçurdular.
- 8-Benim abim gözümün önünde öldürüldü.
- 9-Gerekirse öleceğiz, gerekirse öldüreceğiz.
- 10-Benim babam tam orada öldü dede.
- 11-Adamlar abimi öldürmüş.
- 12-Ölürüm senin için abi.
- 13-Benim abim öldü.
- 14-Havaya uçurmuşlar (insan).

4. 4. Çukur Dizisi 3. Bölüm Çözümlemesi

Dizinin 3. Bölümünde ölüm vakası yoktur. 1 silahlı çatışma sahnesine yer verilmiştir. Erkekler tarafından 9 kez küfür edilirken, kadın karakterler bu bölümde küfür etmemiştir. Bu bölümde uyuşturucu kelimesi 3 kez kullanılırken, silah kelimesi 2 kez geçmiştir.

“Çukur” dizisi 3. Bölümünde ölümü çağrıştıran kelime ve cümleler ise şunlardır:

- 1-Öldü diye de çağırmadım.
- 2-Hadi öldür beni.
- 3-Sonra çık herkesi öldür.
- 4-Sonra sen öl.
- 5-Şimdi gideceğim abimi öldüren adamla barış yapacağım.
- 6-Sen olmasaydın ikimizde ölmüştük.
- 7-Kardeşimi kaybettim birini daha kaybetmeyeceğim.
- 8.Abisini öldürdüler.
- 9-Mangaldan çıplak elle kor alan kahraman abisini öldürdüler.
- 10-Gitti oğlum(Kahraman'ın ölümü üzerine).
- 11-İki taraftan biri yok olana kadar bitmez.
- 12-Benim yeni abim öldü.
- 13-Ugursuzdur o ev, içinde cinayet işlendi.
- 14-Babamı kaybettim ben eczanesine bile gidemedim.
- 15-Aen aradım mı beni babam öldüğünde.
- 16- Sıktım(silahla öldürmek) ama yüzüne değil kalbine.
- 17- Para için kardeşini öldürtmeye değer miydi?

Sonuç

“Çukur” dizisi özelinde TV dizilerindeki şiddetin ortaya konulmasına yönelik bu araştırmanın sonucunda özellikle fiziki şiddet, cana kıyma, kadının pasifize edilmesi yönündeki bulgular ağırlık kazanmaktadır. Kadın karakterlerin meslekleri daha çok erkeklere hizmet etmeye odaklı olanlardan seçilmiştir. Erkek karakterlerin meslekleri ise tahakküm kurabilme özelliği olan türlerden oluşmaktadır. Diğer yandan erkek karakterlerin meslek seçimlerinde serbest meslek olarak adlandırılan grubun ağırlık teşkil ettiği görülmektedir.

Dizide şiddet unsuru taşıyan en önemli eylemin ise öldürme veya yaralama fiilleri olduğu görülmektedir. Dizinin ilk iki bölümünde 10 kişinin canına kıyılmıştır. Öldürenler ve ölenler ise tamamen erkek karakterlerden oluşmaktadır. Bu 10 ölüm vakasında öldürülenlerden 6’sının ise orta yaşlı erkekler olduğu görülmektedir. Öldüren karakterlerin ise 3’ü orta yaşlı, 1 tanesi ise yaşlı karakterlerden oluşmaktadır.

Sözlü şiddetin bir yansıması olan küfürlü konuşmalara her üç bölümde de rastlanmaktadır. Toplamda erkekler 52 kez, kadınlar ise 6 kez küfürlü söz söylemişlerdir. Dizinin ilk üç bölümünde ağırlıklı erkekler tarafından olmak üzere 58 kez küfür edildiği anlaşılmaktadır. Dizinin her bir bölümünün 120 dakika olduğu düşünüldüğünde; ortalama 6 dakikada bir küfür edilmektedir.

Dizinin ilk üç bölümünde toplamda 5 işkence sahnesi bulunmaktadır. İlk bölümde 2, İkinci bölümde 3 işkence sahnesi yer alırken, 3. Bölümde işkence sahnesi bulunmamaktadır. Yukarıdaki ölüm ve küfür vakaları da göz önüne alındığında ilk iki bölümün daha çok şiddet içerikli olduğu anlaşılmaktadır.

“Silah” sözcüğü birinci ve ikinci bölümlerde birer kez ve üçüncü bölümde ise iki kez olmak üzere toplamda üç bölümde dört kez geçmektedir. Ayrıca direkt olarak şiddet unsuru olmamakla birlikte şiddete neden olabilmesi bakımından kapsam içine alınan “uyuşturucu” sözcüğünün ise ilk üç bölümün tamamında geçtiği ve toplam 4 kez kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Dizide ölümü çağrıştıran sözcüklerin sıklıkla kullanıldığı anlaşılmaktadır. Dizinin birinci bölümünde ölümle ilgili sözcüklere 7 kez yer verilmiştir. İkinci bölümde bu sayı 14, üçüncü bölümde ise 17’dir. Bu üç bölümde yalnızca ölüm sözcüğünün kullanıldığı 25 sahne yer almaktadır. Üç bölüm birlikte ele alındığında yaklaşık ortalama 10 dakikada bir içinde direkt veya dolaylı ölüm anlamı barındıran sözcüğün geçtiği anlaşılmaktadır. Dizide ölüm sözcüğü dışında ölümü çağrıştıran; havaya uçma, yok olma, cinayet, kaybetme, silahla sıkma, kesme, bitirme, yarına çıkamama, delik deşik olma gibi ifadeler de geçmektedir.

“Çukur” dizisi sosyal medya etkileşimi olarak ele alındığında YouTube sitesinde yayınlanan sahnelerin etkileşiminin de yüksek olduğu görülmektedir. Örnek olarak verilen iki sahnenin, toplamda 35 milyondan fazla izleyiciye ulaştığı anlaşılmaktadır. Tek bir videonun 25 milyon kere izleniyor olması bu etkileşimin boyutunu ortaya koymaktadır. Bu sahnelerin çok ciddi şiddet unsuru barındırdığı düşünüldüğünde, şiddetin gösteriminin sosyal medya üzerinden de sürdürüldüğü anlaşılmaktadır. Üstelik bu videolara yorum yazan bazı kullanıcıların bu sahneleri içerdikleri şiddet nedeniyle beğenmiş olmaları da ayrı bir problem oluşturmaktadır.

Şiddetin medyada temsili yoluyla yaygınlaşp sıradanlaşması iyi sonuçlar doğurmayacaktır. Toplumsal sorunların diyalog değil güç yoluyla çözülmesinin kapısını aralayabilecektir. Üstelik bireyler bu sahneleri izleye izleye normal olanın da bu yöntem olduğu kanısına ulaşabilir.

Şiddet, toplumsal hayatta yaygınlaşması arzu edilmeyen bir durumdur. Medya içerikleri ve özellikle çok sayıda izleyiciye ulaşan televizyon dizileri üzerinden şiddet sahnelerinin yoğun biçimde verilmesi ise toplumsal şiddetin önlenmesine hizmet etmemektedir.

KAYNAKÇA

- Adorno, Theodor. W. (2011). *Kültür Endüstrisi Kültür Yönetimi*. (Çev. Nihat Ülner- Musatafa Tüzel-Elçin Gen), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Althusser, Louis.(2008). *İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları*. (çev. Alp Tümertekin). İstanbul: İthaki Yayınları.
- Baudrillard, Jean (1991). *Sessiz Yiğınların Gölgesinde ya da Toplumsalın Sonu*. (çev. Oğuz Adanır), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Bourse, Michel & Yücel, Halime.(2017). *Kültürel Çalışmaları Anlamak*. (çev. Halime Yücel), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Bresson, Robert (2000). *Sinematograf*. (çev. Nilüfer Güngörmüş). Nisan Yayınları.
- Chomsky, Noam (2006). *Anarşizm Üzerine*. (çev. Tamer Tosun), İstanbul: Agora Kitaplığı.
- Fromm, Erich (1995). *Umut Devrimi*. (çev. Şemsa Yeğın), İstanbul: Payel Yayınları.
- Gökçe, Gürol (2012). *Televizyon Program Yapımcılığı ve Yönetmenliği*. İstanbul: Der Yayınları.
- Herman, Edward & Chomsky, Noam.(2012).Rızanın İmalatı. (Çev. Ender Abadoğlu), İstanbul: Bgst Yayınları.

- Koçak, M. C. , Küçük, O., & Toprak, Ö., (2020). Toplumsal Yaşamda ve Sosyal Medyada Kötülüğün Konumlandırılışı: Konya Örneği. *Journal of humanities and tourism research (Online)*, vol. 10, 762-774.
- Koçak, M. C. ve Küçük, O.(2021).Medyanın kültüre etkisi üzerine bir araştırma. *Journal of Humanities and Tourism Research*, 11 (1): 53-65.
- Küçük, O., & Koçak, M. C. , (2020). "Nefes: Vatan Sağolsun" Filminde Kültürel Ögeler ve Kimlik Sunumları Üzerine Bir İnceleme. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of International Social Research*, vol. 13, 970-979.
- Lefebvre, Henri (2010). *Gündelik Hayatın Eleştirisi*. (çev. Işık Ergüden), İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Maigret, Eric (2014). *Medya ve İletişim Sosyolojisi*. (çev. Halime Yücel), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Mutlu, Erol (2008). *Televizyonu Anlamak*. Ankara: Ayraç Yayınları.
- Oskay, Ünsal (2001). *İletişim ABC'si*. İstanbul: Der Yayınları.
- Trend, David (2008). *Medyada Şiddet Efsanesi Eleştirel Bir Giriş*. (çev. Gül Bostancı), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Truffaut, François (1987). *Hitchcock*. (çev. İlyas Hızlı), İstanbul: AFA Yayınları.
- Williams, Ratmond (2003).*Televizyon,Teknoloji ve Kültürel Biçim*. (Çev. Ahmet Ulvi Türkbağ), Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Vural, Ali Murat (TY). *İletişim Çalışmalarında Araştırma Yöntemleri*. İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Gazetecilik Lisans Programı,
http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/gazetecilik_ue/icarastirmayontemleri.pdf
- Çukur 8. Bölüm, Sana Parmağını İndir Dedim Sahnesi. <https://www.youtube.com/watch?v=aMk4cyPYZlo>
- Çukur 2. Sezon 27. Bölüm, Özür Dilerim sahnesi: <https://www.youtube.com/watch?v=lc1qR8YJ4ys>
- <https://www.cnnturk.com/kultur-sanat/cukur-dizisinin-konusu-nedir-oyunculari-ve-isimleri-neler-cukur-dizisi-kac-sezon-kac-bolum>. Erişim: 14.03.2021
- <https://1001dizi.net/dizi-cukur> Erişim: 14.03.2021
- <https://www.medyafaresi.com/ratingler/2017-10-23>. Erişim: 14.03.2021
- <https://www.medyafaresi.com/ratingler/2017-10-30>. Erişim: 14.03.2021
- <https://www.medyafaresi.com/ratingler/2017-11-06>. Erişim: 14.02.2021